

ČASOPIS *NATIONAL SECURITY AND THE FUTURE*: BIBLIOMETRIJSKA ANALIZA U RAZDOBLJU OD 2000. GODINE DO 2018. GODINE

Đilda Pečarić¹

ABSTRACT: U radu je bibliometrijskim metodama analiziran časopis *National Security and The Future*. Obrađeno je razdoblje od prvog broja časopisa objavljenog 2000. godine do zadnjeg broja objavljenog u 2018. godini. Analizirana građa je prikupljena s portala HRČAK (Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa) ili sa stranice samog časopisa. Ukupno je prikupljeno i

¹ Doc. dr. sc. Đilda Pečarić – Docent (vanjski suradnik) informacijskih znanosti na Hrvatskom katoličkom sveučilištu (od 2017.). Asistent/viši asistent informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (2006.-2016.). Objavila preko 60 radova i knjigu. Osnovna područja rada su: bibliometrija, vizualni prikaz i istraživačke metode.

analizirano objavljenih 257 članaka, koje potpisuje 134 različita autora tijekom 19 godina izlaženja časopisa.

Analizom su obuhvaćeni različiti parametri od autora, čitanost časopisa do ključnih riječi i supojavnosti ključnih riječi točnije pojavnosti i supojavnosti obrađenih tema.

KEYWORDS: National Security and The Future, časopis, znanstvena komunikacija, bibliometrijska analiza, čitanost, ključne riječi, supojavnost

Uvod

Komunikacija i razmjena informacija u znanstvenim i stručnim disciplinama, često kao primarni kanal, premda ne i jedini, koriste periodičke publikacije, točnije kao komunikacijski kanal koriste znanstvene i stručne časopise².

Kako raste broj publikacija razvijaju se i metode analize bibliografskih podataka, a ujedno i discipline koje ih proučavaju. Jedna od disciplina koja se bavi analizom bibliografskih podataka pisane znanstvene i stručne komunikacije je Bibliometrija, koja „na temelju različitih jedinica i njihovih atributa, poput podataka o autorstvu,

2 Pehar, Franjo (2010). Komunikacijska uloga hrvatskih časopisa u polju informacijskih znanosti: Bibliometrijska analiza Vjesnika bibliotekara hrvatske i Informatologije. Filozofski fakultet, Zagreb: Doktorska disertacija. Str. 1.

izvoru, predmetu, geografskom porijeklu i referencijama/citatima, istražuje njihove statističke uzorke³.

U ovom radu je bibliometrijskim metodama obrađen časopis *National Security and The Future (NSF)*, kao jedan od prvih časopisa koji se bavi nacionalnom sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Časopis *National Security and The Future* "je posvećen unapređenju i razumijevanju načela i praksi izvještajne djelatnosti i nacionalne sigurnosti u suvremenoj povijesti i međunarodnim odnosima"⁴. Cilj pokretanja časopisa je popunjavanje praznine u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi, gdje ne postoje nacionalni ili međunarodni časopisi s područja nacionalne sigurnosti⁵.

Časopis objavljuje Udruga sv. Jurja, neprofitna, nevladina znanstvena udruga koja okuplja znanstvenike i istraživače koji se bave problemima nacionalne sigurnosti i obavještajnih podataka i izvjesnica⁶.

Prvi broj časopisa *National Security and The Future* je objavljen 2000. godine. Analiza

3 Pehar, Franjo (2010). Komunikacijska uloga hrvatskih časopisa u polju informacijskih znanosti: Bibliometrijska analiza Vjesnika bibliotekara hrvatske i Informatologije. Filozofski fakultet, Zagreb: Doktorska disertacija. Str. 77.

4 Opis časopisa na portalu: Hrčak. Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/nsf> (19.09.2019.).

5 About The Journal. National Security and The Future. URL: <http://www.nsf-journal.hr/About-The-Journal#.XYOOWWaxXIU> (19.09.2019.).

6 About The Journal. National Security and The Future. URL: <http://www.nsf-journal.hr/About-The-Journal#.XYOOWWaxXIU> (19.09.2019.).

časopisa prati sve brojeve ovog časopisa od prvog do zadnjeg broja objavljenog 2018. godine.

S obzirom da je ovaj časopis prvi znanstveni i stručni časopis u republici Hrvatskoj koji se bavi nacionalnom sigurnošću zanima nas koje su teme tijekom 19 godina bile obrađene? Koje su najučestalije obrađene teme? Kakva je struktura istraživačkih tema i njihova međusobna povezanost unutar područja nacionalne sigurnosti? Koliko je autora objavljivalo radove u časopisu? Iz kojih institucija dolaze autori? Koji su članci (ili tipovi članaka) najčitaniji?

Metodologija

Analizirana građa je prikupljena sa stranica časopisa⁷ ili stranice HRČAK⁸, od vol. 1, br. 1 (2000) do vol. 19, br. 3 (2018), ukupno 257 članaka. Za pohranu i analizu podataka korišteni su Microsoftovi alati (Excel, Access). Za analizu i vizualizaciju su-pojavljivanja korišteni su programi: Biblexcel i Pajek.

Bibliometrijskom analizom obuhvaćeni su i obrađeni različiti parametri od autora, institucija u kojima autori rade, čitanost članaka do ključnih riječi i supojavnosti ključnih riječi.

Kao mjera čitanost uzeti su zapisi o preuzimanju članaka koje vodi portal HRČAK i

7 National Security and The Future. URL: <http://www.nsf-journal.hr/> (1.04.2019.).

8 National Security and The Future Hrčak. Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/nsf> (1.04.2019.).

stranica časopisa National Security and The Future.

Ključne riječi preuzete su iz teksta, i dodatno nadopunjene riječima iz sažetka i naslova radi boljeg opisa proučavane građe. Za potrebe analize fond ključnih riječi obrađen je tako da su sinonimi svedeni na zajednički nazivnik (npr. pojavnice *informacija* i *obavijest* su svedene na *informaciju*); ključne riječi su usklađene po broju i rodu.

S obzirom da je NSF dvojezičan časopis, točnije usporedo se objavljuju članci na engleskom (148 članaka) i hrvatskom (108 članaka)⁹, a radovi objavljeni na hrvatskom jeziku imaju objavljen sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku, analiza ključnih riječi i supojavnosti ključnih riječi je rađena na engleskom jeziku.

Analiza časopisa

Članak je osnovna jedinica svakog časopisa. Jedan se časopis može baviti različitim temama i imati različite vrste članaka. *National Security and The Future* objavljuje sljedeće teme – koje odgovaraju određenim vrstama članaka¹⁰:

- glavnu temu - koja je bitna za strateško orijentirano razumijevanje budućnosti – što odgovara preglednom radu

9 Izuzetak je jedan članak na njemačkom jeziku.

10 About The Journal. National Security and The Future. URL: <http://www.nsf-journal.hr/About-The-Journal#.XYOOWWaxXIU> (19.09.2019.).

- teorija i metodologija nacionalne sigurnosti i obavještajnih podataka – što odgovara znanstvenom radu
- studije slučajeva glavnih problema i događaja u tranzicijskim zemljama: politička povijest i / ili povijest izvještajne djelatnosti – što odgovara znanstvenom ili stručnom radu
- pregled i recenzije publikacija
- dokumente (deklasificirani dokumenti državnih institucija)

NSF je kroz 19 godina izlaženja objavio ukupno 114 članaka, 39 studije slučajeva (eng. case study), 20 dokumenata, 24 recenzije publikacija, 60 tekstova koje ne pripadaju gore navedenoj podijeli (npr. in memoriam, prikazi s konferencija, riječ urednika i ostalo). Posebna izdanja čine 6 brojeva (broj 3-4 godine 2002. i broj 1-4 godine 2003.) kojima je osnovna tema Medački Džep koji je obrađen dvojezično: na engleskom (u brojevima iz 2002.) i na hrvatskom (u brojevima 2003 godine). Poseban broj je i vol. 18, br. 3 (2017.) u kojem se obrađuje haška presuda šestorici Hrvata među kojima je i general Praljak: „Tužitelj protiv Jadranka Prlića i dr.“. U tablici 1 prikazane su vrste osnovnih tipova članaka i distribucija prema godinama izlaženja.

Tablica 1: Distribucija radova prema godinama i osnovnim tipovima članaka

) o b - s	<i>Vrsta članka</i>	f b o
-----------	---------------------	-------

	Članak	Studija slučaja	Dokumenti	Ostalo	
2000	28			22	50
2001	16	1		3	20
2002	6			15	21
2003				14	14
2004				13	13
2005	8			1	9
2006			3		3
2007			4		4
2008	6	5			11
2009		9	1		10
2010		6	2		8
2011	2	4	2		8
2012	4	4	1	3	12
2013	5	3	1		9
2014			5	2	7
2015	3	3			6
2016	15	1		1	17
2017	6	3	1	9	19
2018	15			1	16
Ukupno	114	39	20	84	257

Tablica 1 pokazuje neujednačen broj radova prema godinama. Najveći broj članaka (50) u jednoj godini objavljen je prve godine (2000.), a najmanji broj radova u 2006. godini. Prema vrsti radova vidimo da je najmanji broj radova objavljen u godinama kada su brojevi bili

posvećeni objavljivanju dokumenata (godine: 2006., 2007. i 2014.). Ako ova godišta usporedimo s brojem stranica (tablica 2) koje je časopis objavio unutar jedne godine, godišta koja imaju najmanji broj članaka imaju i najveći broj stranica: godina 2006 ima 777 stranica (prosječni broj stranica po članku je 259), godina 2007 ima 724 stranice (prosječni broj stranica po članku je 181). Dok godišta koji imaju veći broj članaka imaju manji prosječan broj stranica po članku npr. u godini 2000. ima ukupan broj stranica 562, a prosječan broj stranica po članku je 11,2 (tablica 2).

Tablica 2: Broj stranica prema godištima

<i>Godina</i>	<i>Ukupan broj stranica</i>	<i>Prosječan broj stranica</i>
2000	562	11.2
2001	325	16.3
2002	299	14.2
2003	207	14.8
2004	164	12.6
2005	352	39.1
2006	777	259.0
2007	724	181.0
2008	412	37.5
2009	438	43.8
2010	459	57.4
2011	530	66.3
2012	596	49.7
2013	562	62.4
2014	491	70.1
2015	293	48.8
2016	216	12.7

<i>Godina</i>	<i>Ukupan broj stranica</i>	<i>Prosječan broj stranica</i>
2017	315	16.6
2018	279	17.4
Ukupno	8001	

Čitanost

Za razliku od citiranja koji nam pokazuje aktivno korištenje rada, čitanost možemo odrediti prema zapisu o preuzimanju članaka. I portal HRČAK i stranica časopisa vode zapis o preuzimanju svakog pojedinog članka za svaki časopis objavljen na portalu tj. stranici časopisa.

S obzirom da za 170 članaka (20 brojeva časopisa) objavljenih na stranici časopisa nema javno dostupne evidencije o preuzimanju članaka, ne može se sa sigurnošću tvrditi da tekstovi nisu i više puta preuzimani od prikaza koji mi dajemo. Drugi problem je da je časopis NSF aktivan na portalu HRČAK od 13.12.2007. godine¹¹ pa stoga se i podatci koje prikazujemo vezani za čitanost časopisa na portalu HRČAK odnose na period od 13.12.2007. godine do 19.9.2019. godine. I iz tog razloga isto ne možemo sa sigurnošću tvrditi da tekstovi nisu preuzimani i više puta od prikazanog u ovom radu. Premda ovi podatci nisu i ne moraju biti potpuni, i dalje daju indiciju koje su teme bile zanimljivije čitateljima. U ovu analizu ne možemo uključiti godinu 2001 vol.2 br.1-2 jer taj

11 Posjećenost časopisa u razdoblju. Hrčak. Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. URL: <https://hrcak.srce.hr/index.php?show=posjecenost-casopisa> (19.09.2019.).

broj nije objavljen ni na portalu HRČAK ni na web stranici časopisa..

Čitanost na portalu HRČAK

Objavljenih 256 članaka ukupno je s portala HRČAK preuzeto 185033 puta¹², što je u prosjeku 722,8 preuzimanja po članku. Najmanje je preuziman (17 puta) članak: *Uvodna napomena, NSF vol. 19, br. 1-2 (2018)*, a najviše (14874 puta) preuziman sa ovog portala članak: *Liakhovsky, Alexander Anatolevich. The Civil War in Afghanistan. NSF vol.1, br. 1 (2000)*.

Tablica 3: Preuzimanja s portala HRČAK prema godištima

Godina	Ukupno preuzima.	Postotak	Prosječan br. preuz.	Broj članaka
2000	38838	21.0	776.8	49
2001	6586	3.6	1097.7	20
2002	9197	5.0	438.0	21
2003	16689	9.0	1192.1	14
2004	10280	5.6	790.8	13
2005	17484	9.4	1942.7	9
2006	7591	4.1	2530.3	3

12 Na Hrčkovojoj stranici: Posjećenost časopisa u razdoblju (URL: <https://hrcak.srce.hr/index.php?show=posjecenost-casopisa>) ukupna posjećenost časopisa je 282772. U ovoj analizi je posjećenost manja jer je uračunata samo posjećenost člancima, a ne i posjećenost različitim drugim prilozima kao što je impressum, sadržaj, biografije autora i sl.

Godina	Ukupno preuzima.	Postotak	Prosječan br. preuz.	Broj članaka
2007	5535	3.0	1383.8	4
2008	14939	8.1	1358.1	11
2009	20027	10.8	2002.7	10
2010	7941	4.3	992.6	8
2011	5709	3.1	713.6	8
2012	9806	5.3	817.2	12
2013	4691	2.5	521.2	9
2014	769	0.4	109.9	7
2015	1827	1.0	304.5	6
2016	5208	2.8	306.4	17
2017	1139	0.6	59.9	19
2018	777	0.4	48.6	16
Ukup.	185033			

Najveći broj 38838 (21%) preuzimanja je u godini 2000 (tablica 3). Najveći prosječan broj preuzimanja je 2530.3 u godini 2006, vol. 7 kojoj su svi brojevi posvećeni dokumentima : *Dokumenti Predsjedništva Bosne i Hercegovine 1991. - 1994.*

Gledano prema brojevima časopisa, najveći broj preuzimanja ima prvi broj (vol. 1, br. 1 (2000)) 24417. A najveći prosječan broj preuzimanja 4064 ima broj 1-2, vol. 7 (2006). Najmanji i broj preuzimanja i prosječan broj preuzimanja imaju brojevi (1-2, 3) iz 2018. godine, čija je i vidljivost članka znanstvenoj i stručnoj zajednici najkraća s obzirom da su objavljeni godinu ranije.

Čitanost na web stranici časopisa

Objavljenih 256 članaka ukupno je s web stranice časopisa preuzeto 263560 puta, što znači da stranica časopisa ima više preuzimanja (78527 preuzimanja) članaka nego isti časopis na portalu HRČAK. U prosjeku je 1029,5 preuzimanja po članku. Najmanje je preuziman (74 puta) članak: *Yair Cohen: Cyber – The Fifth Dimension, NSF vol. 18, br. 1-2 (2017)*, a najviše (6036 puta) je preuziman članak: *Duje Ančić: Strateško komuniciranje u Europskoj uniji i Sjevernoatlanskom savezu. NSF vol.16, br. 2-3 (2015)*.

U tablici 4 su prikazana preuzimanja s web stranice časopisa prema godištima. Problem koji postoji na stranici časopisa je da ne postoje podatci o preuzimanjima za sve brojeve ili za sva godišta. Godišta koja u cijelosti nemaju podatke o broju preuzimanja u tablici su označena crticom (–); dok je za godišta koja imaju djelomične podatke, tj. podatke za samo neke brojeve časopisa, u fusnoti dat pregled brojeva ili članaka za koje ne postoje podatci o preuzimanjima.

Tablica 4: Preuzimanja s web stranice časopisa prema godištima

Godina	Ukupno preuzima.	Postotak	Prosječan br. preuz.	Broj članaka
2000 ¹³	74260	28.2	1515.5	49

¹³ U 2000. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 3-4.

<i>Godina</i>	<i>Ukupno preuzima.</i>	<i>Postotak</i>	<i>Prosječan br. preuz.</i>	<i>Broj članaka</i>
2001 ¹⁴	12740	4.8	2123.3	20
2002 ¹⁵	10141	3.8	482.9	21
2003	-	-	-	14
2004	-	-	-	13
2005	-	-	-	9
2006	3988	1.5	1329.3	3
2007	5017	1.9	1254.3	4
2008 ¹⁶	13569	5.1	1233.5	11
2009 ¹⁷	12624	4.8	1262.4	10
2010	13938	5.3	1742.3	8
2011	-	-	-	8
2012 ¹⁸	14069	5.3	1172.4	12
2013 ¹⁹	3128	1.2	347.6	9
2014	-	-	-	7
2015	19735	7.5	3289.2	6

14 U 2001. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 1-2.

15 U 2002. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 3-4.

16 U 2008. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 1-2.

17 U 2009. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 1 i za dokument „Radenko Radojčić: Izjava“ broj 3-4.

18 U 2012. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 1-2 i u broju 4 za „Silvija Missoni, Lidija Lasić (Bilić Pešić): Prilozi“

19 U 2013. godini ne postoje podatci o preuzimanju broja 2 i 3-4, a u broju 1 ne postoje podatci o članku „Joško Badžim: Obavještajne i represivne službe u suprotstavljanju kriminalitetu koji predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti“

<i>Godina</i>	<i>Ukupno preuzima.</i>	<i>Postotak</i>	<i>Prosječan br. preuz.</i>	<i>Broj članaka</i>
2016	45854	17.4	2697.3	17
2017	24857	9.4	1308.3	19
2018	9640	3.7	602.5	16
Ukupno	263560			

Najveći broj 74260 (23%) preuzimanja je u godini 2000 (tablica 4). Najveći prosječan broj preuzimanja je 3289,2 u godini 2015.

Gledano prema brojevima časopisa, najveći broj preuzimanja ima vol. 17, br. 1-2 (2016) 41267. A najveći prosječan broj preuzimanja 4099 ima broj 2-3, vol. 16 (2015). Najmanji broj preuzimanja (1230 svaki) imaju brojevi 1 i 2 vol. 8 (2007). Najmanji prosječan broj preuzimanja (545.2) ima broj 1-2 iz 2018 godine, čija je i vidljivost članka znanstvenoj i stručnoj zajednici najkraća s obzirom da su objavljeni godinu ranije.

Zajedno oba portala

Objavljenih 256 članaka ukupno je preuzeto 448338 puta (skupa i na stranici portala HRČAK i na web stranici časopisa). U prosjeku je preuzimano 1751,3. Kad se gledaju obje stranice najmanje je preuziman (139 puta) članak²⁰: Yair Cohen: Cyber – The Fifth

20 S obzirom da veliki broj članaka nema zapis o broju preuzimanja na stranici časopisa za najmanji broj preuzimanja je izdvojen članak koji ima zapis o broju preuzimanja na oba portala tj. obje web stranice

Dimension, NSF vol. 18, br. 1-2 (2017), a najviše (17035 puta) je preuziman članak: *Liakhovsky, Alexander Anatolevich. The Civil War in Afghanistan. NSF vol.1, br. 1 (2000).*

Tablica 5: Preuzimanja skupa i s web stranice časopisa i s portala HRČAK prema godištima

Godina	Preuz. HRČAK	Preuz. NSF stranica	Obje stranice	Postotak	Broj članaka
2000	38583	74260	112843	25.2	49
2001	6586	12740	19326	4.3	20
2002	9197	10141	19338	4.3	21
2003	16689	-	16689	3.7	14
2004	10280	-	10280	2.3	13
2005	17484	-	17484	3.9	9
2006	7591	3988	11579	2.6	3
2007	5535	5017	10552	2.4	4
2008	14939	13569	28508	6.4	11
2009	20027	12624	32651	7.3	10
2010	7941	13938	21879	4.9	8
2011	5709	-	5709	1.3	8
2012	9806	14069	23875	5.3	12
2013	4691	3128	7819	1.7	9
2014	769	-	769	0.2	7
2015	1827	19735	21562	4.8	6
2016	5208	45854	51062	11.4	17
2017	1139	24857	25996	5.8	19
2018	777	9640	10417	2.3	16
Ukupno	184778	263560	448338		

Gledajući podatke s oba portala najveći broj 112843 (25%) preuzimanja je u godini 2000 (tablica 5). Najveći prosječan broj 3859,7 preuzimanja je u godini 2006. Gledano prema brojevima časopisa, najveći broj preuzimanja ima prvi broj (vol. 1, br. 1 (2000)) 50066.

Uspoređujući preuzimanja s obje stranice možemo zapaziti da se više preuzima sa stranice časopisa, premda na stanici časopisa za 170 članaka (20 brojeva časopisa) nema javno dostupne evidencije o preuzimanju članaka. S druge strane razlike u preuzimanjima postoje prema svakom proučavanom kriteriju. Za primjer razlika u preuzimanjima na obje stranice možemo uzeti dva članka koja su najučestalije preuzimana na jednoj ili drugoj stranici: članak *Liakhovsky, Alexander Anatolevich. The Civil War in Afghanistan. NSF vol.1, br. 1 (2000)* je na portalu HRČAK preuzet 14874 puta, dok je na stranici časopisa preuzet 2161 puta (ukupno 17035), što znači da je 6 (skoro 7) puta manje preuzimanje ovog članka na stranici časopisa; drugi članak, koji je najučestalije preuziman na stranici časopisa: *Duje Ančić: Strateško komuniciranje u Europskoj uniji i Sjevernoatlanskom savezu. NSF vol.16, br. 2-3 (2015)* je na portalu HRČAK preuzet 346 puta, dok je na stranici časopisa preuzet 6036 (ukupno 6382), što znači da je 17 puta manje preuzimanje na portalu HRČAK. Ovi podatci o dramatično različitom preuzimanju određenog članka na različitim portalima ili web stranicama pokazuju da moramo pratiti preuzimanja na svim stranicama s dostupnim materijalom kako bismo dobili potpuniju sliku o interesu čitatelja

za određenom građom - u našem slučaju člancima iz časopisa.

Autori

Od 257 tekstova 19 tekstova nema autora, od čega je: 10 dokumenata, 3 prikaza i 6 ostalih vrsta tekstova (npr. uvodne napomene). Preostalih 238 tekstova potpisuje 134 različitih autora. Najveći broj autora njih 90 (67,2%) objavljuje samo po jedan rad; 2 rada objavljuje 28 (20,9%) autora; 3 rada objavljuje 7 (5,2%) autora; po 2 autora objavljuju 4 i 6 radova, a po jedan autor objavljuje 5, 7, 10, 12 i 49 radova. Ova tri najproduktivnija autora koji objavljuju 10 ili više radova čine 2,2% od ukupnog broja autora, dok njihova produkcija od 71 rada (od 238 ukupno radova sa autorom) čini 29,8% radova. U tablici 4 prikazani su autori koji su objavili najveći broj članaka u NSF.

Tablica 6: Najproduktivniji autori

<i>Autor</i>	<i>Broj članaka</i>	<i>Postotak</i>
Međimorec, Miroslav	49	20.6
Tuđman, Miroslav	12	5.0
Akrap, Gordan	10	4.2
Šimić, Tomo	7	2.9
Domović, Roman	6	2.5
Lučić, Ivo	6	2.5
Kalinić, Pavle	5	2.1
Boyardjiev, Todor	4	1.7
Lucic, Ante	4	1.7
Bilić, Ivan	3	1.3
Guberina, Boris	3	1.3
Gubić, Marijan	3	1.3

<i>Autor</i>	<i>Broj članaka</i>	<i>Postotak</i>
Nomikos, John M.	3	1.3
Prodan, Tonći	3	1.3
Sučić, Stjepan	3	1.3
Žepić, Božo	3	1.3

Veći broj objavljenih članaka ne znači i veću čitanost autora. Uspoređujući najproduktivnije autore (tablica 6) s autorima čije se članke najčešće preuzimalo (tablica 7), možemo uočiti da iako autor (M. Međimorec) koji ima najveći broj preuzimanja (47554) ima i najveći broj objavljenih članaka (49), postoje i autori (kao što su: A. A. Liakhovsky ili D. Ančić) koji su među 15 autora koji imaju najviše preuzimanja (17035 i 6382) a objavili su samo jedan članak. Ova dva autora (A. A. Liakhovsky ili D. Ančić) imaju i najveći prosječan broj preuzimanja (tablica 8).

Tablica 7: Preuzimanja po autoru (prvih 15 autora)

<i>Autor</i>	<i>Broj preuz.</i>	<i>Prosječan broj preuz.</i>	<i>Broj članak</i>
Međimorec, Miroslav	47554	970.5	49
Šimić, Tomo	22131	3161.6	7
Tuđman, Miroslav	21340	1778.3	12
Lučić, Ivo	17225	2870.8	6
Liakhovsky, Alexander A.	17035	17035.0	1
Akrap, Gordan	16226	1622.6	10
Kalinić, Pavle	12864	2572.8	5
Domović, Roman	11034	1839.0	6

<i>Autor</i>	<i>Broj preuz.</i>	<i>Prosječan broj preuz.</i>	<i>Broj članak</i>
Dimou, Antonia	9149	4574.5	2
Bilić, Ivan	8972	2990.7	3
Guberina, Boris	8187	2729.0	3
Gubić, Marijan	7389	2463.0	3
Klasan, Vilko	6402	3201.0	2
Ančić, Duje	6382	6382.0	1
Boyadjiev, Todor	6305	1576.3	4

U tablici 8 prikazano je 15 autora koji imaju najveći prosječan broj preuzimanja. Ovih 15 autora (koji čine 8,9% svih autora) sveukupno su objavili 16 članaka (6,2% svih članaka) u NSF-u koji su i najčitaniji članci, ukupno 18% od ukupnog broja preuzimanja članaka NSF-a.

Tablica 8: Preuzimanja po autoru (prvih 15 autora) prema prosječnom broju preuzimanja

<i>Autor</i>	<i>Broj preuz.</i>	<i>Prosječan broj preuz.</i>	<i>Broj članaka</i>
Liakhovsky, Alexander A.	17035	17035	1
Ančić, Duje	6382	6382	1
Theunens, Reynaud	5396	5396	1
Sagrak, Hrvoje	4748	4748	1
Barić, Slavko	4650	4650	1
Dimou, Antonia	9149	4574	2
Lapid, Ephraim	4347	4347	1
Vuković, Hrvoje	4122	4122	1
Pantev, Plamen	3748	3748	1

Lončar, Marko	3669	3669	1
Dedijer, Stevan	3593	3593	1
Mrduljaš, Saša	3540	3540	1
Rousek, Michael R.	3509	3509	1
Iličić, Gordana	3407	3407	1
Ferš, Drago	3336	3336	1

Proučavajući najučestalije preuzimane članke (tablica 9) možemo vidjeti da je najveći broj članaka (53%) od autora koji imaju i najveći prosječan broj preuzimanja. Ali isto tako možemo vidjeti i da se učestalo preuzimaju (33%) i članci, točnije određeni članak, od autora koji imaju visoku produktivnost, kao što su: Miroslav Međimorec (49 članaka), Miroslav Tuđman (12 članaka), Tomo Šimić (7 članaka), Ivo Lučić (6 članaka), Ivan Bilić (3 članaka).

Tablica 9: Članci s najvećim brojem preuzimanja (prvih 15 članaka s najvećim brojem preuzimanja)

<i>Autori</i>	<i>Naslov</i>	<i>Ukupan br. preuz.</i>	<i>Izdanje</i>
A. A. Liakhovsky	The Civil War in Afghanistan	17035	Vol. 1 br. 1 (2000)
-	Radenko Radojčić: Izjava	9412	Vol. 10 br. 3-4 (2009)
Ivan Bilić	Kronologija raspada SFRJ i stvaranje Republike Hrvatske do 15. siječnja 1992.	6517	Vol. 6 br. 1-2 (2005)
Miroslav Tuđman	Informacijske operacije i mediji ili kako osigurati informacijsku superiornost	6510	Vol. 10 br. 3-4 (2009)
Duje Ančić	Strateško komuniciranje u Europskoj uniji i Sjevernoatlanskom savezu	6382	Vol. 16 br. 2-3 (2015)
Ivo Lučić	Komunistički progoni Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini 1945.-1990.	5987	Vol. 9 br. 3 (2008)

<i>Autori</i>	<i>Naslov</i>	<i>Ukupan br. preuz.</i>	<i>Izdanje</i>
Tomo Šimić	Dokumenti Predsjedništva Bosne i Hercegovine 1991. - 1994.	5397	Vol. 7 br. 1-2 (2006)
Reynaud Theunens	Ekspertski izveštaj tima za vojne analize za predmet IT-95-13: Operativna grupa JUG (GMTBR) Oružanih snaga SFRJ i dejstva u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu (SBZS)	5396	Vol. 13 br. 4 (2012)
Antonia Dimou	East Mediterranean Gas Cooperation and Security Challenges	4776	Vol. 17 br. 1-2 (2016)
Hrvoje Sagrak	Generic Control System Architecture for Critical Infrastructure Protection	4748	Vol. 17 br. 1-2 (2016)
Miroslav Međimorec	Izvršio sam zapovijed: odveo sam u smrt 900 Hrvata	4695	Vol. 9 br. 4 (2008)
Slavko Barić	Vojne strategije i asimetrično ratovanje	4650	Vol. 11 br. 4 (2010)
Antonia Dimou	Energy as an East Mediterranean Opportunity and Challenge	4373	Vol. 18 br. 1-2 (2017)
Ephraim Lapid	OSINT: A Major Source of Up-to-Date Information	4347	Vol. 17 br. 1-2 (2016)
Vilko Klasan	Upravljanje vojnim znanjem	4243	Vol. 10 br. 2 (2009)

Institucionalna pripadnost autora

NSF je časopis koji se bavi nacionalnom sigurnošću i zato je interesantno vidjeti iz kojih institucija dolaze autori. Iz tablice 10 možemo vidjeti da autori dolaze iz različitih vrsta institucija: istraživačke, edukacijske ili istraživačko-edukacijske ustanove, državna uprava, oružane snage, izvještajne službe, industrija, odvjetništvo, mediji, zdravstvene institucije, dokumentacijski centri i muzeja.

Najveći broj autora 63 (44,7%) dolazi iz istraživačke, edukacijske ili istraživačko-edukacijske ustanove; od čega su 4 autora

studenti koji rade ili u ko-autorstvu s profesorima ili u ko-autorstvu s drugim studentima poslijediplomskog studija. Zatim 49 (34,8%) dolazi iz državnih uprava ili ministarstva, oružanih snaga, izvještajnih službi. Iz industrije dolazi 11 autora ili 7,8%. I u manjem postotku dolaze autori iz: odvjetništva 2,8%; zdravstvenih institucija 1,4%; dokumentacijskih centara 0,7%; i muzeja 0,7%.

Tablica 10: Institucionalna pripadnost autora

<i>Vrsta organizacije</i>	<i>Broj autora</i>	<i>Postotak</i>
Istraživačko-edukacijska ustanova	40	28.4
Državna uprava/Ministarstvo	24	17.0
Istraživačka ustanova	17	12.1
Oružane snage	16	11.3
Industrija	11	7.8
Izvještajna služba	9	6.4
Edukacijska ustanova	6	4.3
Odvjetništvo	4	2.8
Drugo	4	2.8
Mediji	3	2.1
Gradska uprava	3	2.1
Zdravstvene institucije	2	1.4
Muzej	1	0.7
Dokumentacijski centar	1	0.7
Ukupno	141	

Ukupan broj autora po institucijama veći je od broja autora jer isti autor tijekom 19 godina izlaženja časopisa ne mora obavezno raditi u samo jednoj instituciji.

Interesantno je vidjeti i kakva je čitanost članaka s obzirom na institucije u kojima autori rade (tablica 11). S obzirom da su najviše članaka objavili autori koji dolaze iz ministarstava ili državne uprave, ako gledamo ukupna čitanost prema institucijama najveća je čitanost radova koje potpisuju autori iz ministarstva ili državne uprave. Ako gledamo čitanost prema prosječnom broju preuzimanja članaka, koji u izračun uključuje i broj objavljenih članaka, slika je ponešto drugačija. Prema prosječnom broju preuzimanja članaka najviše su čitani autori koji dolaze iz muzeja (2790 prosječan broj preuzimanja po članku) iako su objavili svega 2 članka, zatim iz industrije (2749,8 prosječan broj preuzimanja po članku), pa iz oružanih snaga (2562,3 prosječan broj preuzimanja po članku). Potom su najčitaniji članci koje su objavili autori koji rade u gradskoj upravi (2356,1 prosječan broj preuzimanja po članku, iako su objavili svega 9 članaka), pa autori koji rade u tajnim službama (2138,3 prosječan broj preuzimanja po članku). Premda smo u pregledu (tablica 11) institucija autore koji rade u edukacijskim, istraživačkim i istraživačko-edukacijskim ustanovama dali odvojeno, ukupno preuzimanje njihovih tekstova je 161449, prosječan broj preuzimanja po članku je 1736.

Tablica 11: Preuzimanja prema institucionalnoj pripadnosti autora

<i>Tip organizacije</i>	<i>Ukup. preuz.</i>	<i>Pros. broj preuz.</i>	<i>Broj članaka</i>
Državna uprava/Ministarstvo	126096	1483.5	85
Istraživačko-edukacijska	101061	1604.1	63

<i>Tip organizacije</i>	<i>Ukup. preuzi.</i>	<i>Pros. broj preuz.</i>	<i>Broj članaka</i>
ustanova			
Industrija	60495	2749.8	22
Istraživačka ustanova	40032	2001.6	20
Oružane snage	51246	2562.3	20
Tajna služba	32075	2138.3	15
Gradska uprava	21205	2356.1	9
Edukacijska ustanova	20356	2035.6	10
Drugo	11678	1668.3	7
Pravnik/odvjetnik	4111	685.2	6
Muzej	5580	2790.0	2
Press	5028	1676.0	3
Zdravstvo	3084	771.0	4
Dokumentacijski centar	1544	1544.0	1

Autori članaka u NSF-u dolaze iz 25 zemalja. Najviše autora 50% dolazi iz Hrvatske; 7,5% iz Sjedinjenih Američkih Država; 5,2 % iz Bosne i Hercegovine; 4,5% iz Njemačke; 3,7% iz Bugarske; 3% iz Grčke. Preostalih 26,1 posto autora dolaze iz: Albanije, Austrije, Belgije, Crne Gore, Francuske, Italije, Izraela, Kanade, Litve, Mađarske, Makedonije, Nizozemske, Rusije, Slovenije, Srbije, Švedske, Švicarske i Velike Britanije (Tablica 12).

Tablica 12: Zemlje u kojima rade autori

<i>Država</i>	<i>Broj autora</i>
Hrvatska	67

<i>Država</i>	<i>Broj autora</i>
SAD	10
Bosna i Hercegovina	7
Njemačka	6
Bugarska	5
Grčka	4
Belgija	3
Izrael	3
Italija	3
Slovenija	3
Rusija	3
Švedska	3
Litva	2
Makedonija	2
Mađarska	2
Velika Britanija	2
Albanija	1
Austrija	1
Švicarska	1
Kanada	1
Francuska	1
Nizozemska	1
Crna gora	1
Srbija	1
nepoznato	1

Suradnja autora je jedan od bitnih aspekata bibliometrijskih istraživanja, bez obzira radi li se o institucionalnoj analizi, analizi zemalja u kojima autori rade ili analizi pojedinačnih autora. U analizi časopisa NSF analiza

suradnje autora pokazala je da najveći broj radova 210 (88,6%) ima samo jednog autora, 21 (8,9%) rad ima 2 autora, a 6 (2,5%) radova ima 3 autora. Suradnja postoji samo na 11,4% radova, od toga su u 21 (8,9%) radu koautori iz iste institucije, a u preostalih 6 (2,5%) radova su koautori iz različitih institucija i vrsta institucija : ko-autori iz 3 rada su iz *industrije i istraživačko-edukacijskih ustanova*; ko-autori 2 rada su iz *privatne ordinacije i ljekarne*; a u jednom radu su ko-autori iz *industrije i oružanih snaga*.

Ključne riječi

Koje se teme najčešće obrađuju u časopisu možemo dobiti analizom ključnih riječi s kojima su članci indeksirani. Analiza ključnih riječi je rađena prema ključnim riječima s kojima su autori sami opisali tekst, i dodatno su nadopunjene s riječima iz sažetka i naslova. S obzirom da je časopis dvojezičan, analiza je rađena na engleskom jeziku, jer je engleski zastupljeniji, točnije dobar dio radova objavljenih na hrvatskom jeziku imao je sažetak i ključne riječi i na engleskom jeziku. Analiza najučestalijih ključnih riječi rađena je na korpusu od 1618 ključnih riječi. A u prosjeku je svaki tekst opisan s 9 riječi.

Distribucija ključnih riječi odgovara Ziph-ovom zakonu, točnije najveći broj riječi 637 (39,4%) pojavljuje se svega jedanput, a mali se broj riječi pojavljuje učestalo, u ovom slučaju: 5 riječi (što čini 0,3%) pojavljuje se više od 20 puta, tj. ukupno ovih 5 riječi pojavljuje se 119 puta što čini 7,9% svih riječi. Učestalost pojavljivanja ključnih riječi prikazana u tablici 13.

Tablica 13: Učestalost pojavljivanja ključnih riječi

<i>Frekvencija ključnih riječi</i>	<i>Učestalost pojavljivanja KR</i>	<i>Postotak</i>
35	1	2.16
32	1	1.98
29	2	3.58
23	1	1.42
19	3	3.52
16	1	0.99
14	1	0.87
13	4	3.21
12	3	2.22
11	4	2.72
10	2	1.24
9	1	0.56
8	6	2.97
7	9	3.89
6	9	3.34
5	13	4.02
4	13	3.21
3	35	6.49
2	99	12.24
1	637	39.37

U tablici 14 prikazane su najučestalije ključne riječi ili najučestalije teme koje su zaokupljale autore. Među prvih deset najučestalijih riječi uz riječ *sigurnost* (eng. Security), *izvjesnica* (eng. Intelligence), *informacija* (eng. Information), pojavljuju se i riječi *operacija* (eng. Operation), *Medački džep* (eng. Medak Pocket) i *NATO* (Sjevernoatlantski savez; eng. North Atlantic Treaty Organization). Među prvih 10 najfrekventnijih riječi su i riječi koje označavaju

zemlju koja se obrađuje a to su: Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Jugoslavija.

Nadalje u tablici 14 možemo vidjeti da teme koje su učestalo zaokupljale autore su i : *kritična infrastruktura* (eng. Critical Infrastructure), *sustavi* (eng. System), *kriza* (eng. Crisis), *terorizam* (eng. Terrorism), *rat* (eng. War), *Europska unija* (EU; eng. European Union) i *Europa*.

Tablica 14: Najučestalije ključne riječi (na engleskom)

<i>Ključna riječ</i>	<i>Frekvencija</i>	<i>Postotak od ukupnog broja riječi</i>
Bosnia and Herzegovina	35	2.2
Security	32	2.0
Croatia	29	1.8
Intelligence	29	1.8
Medak Pocket	23	1.4
Information	19	1.2
Operation	19	1.2
Yugoslavia	19	1.2
Politic	16	1.0
NATO	14	0.9
Balkan	13	0.8
Critical Infrastructure	13	0.8
System	13	0.8
USA	13	0.8
Infrastructure	12	0.7
Terrorism	12	0.7
War	12	0.7

<i>Ključna riječ</i>	<i>Frekvencija</i>	<i>Postotak od ukupnog broja riječi</i>
Crisis	11	0.7
EU	11	0.7
Europe	11	0.7
History	11	0.7
Policy	10	0.6
South-East Europe	10	0.6
Military	9	0.6
Dayton Agreement	8	0.5
International Community	8	0.5
International Tribunal	8	0.5
JNA	8	0.5
Protection	8	0.5
Service	8	0.5
Cooperation	7	0.4
Democracy	7	0.4
Development	7	0.4
Energy	7	0.4
General Praljak	7	0.4
Greece	7	0.4
Homeland War	7	0.4
Public Knowledge	7	0.4
Stability	7	0.4

Supojavnost riječi

S analizom supojavnosti ključnih riječi možemo pratiti strukturu istraživačkih tema i njihovu

međusobnu povezanost unutar područja sigurnosti, točnije nacionalne sigurnosti. Analiza ko-riječi prati „su-pojavljivanja dvije ili više riječi u jednom dokumentu ili u različitim dokumentima“²¹.

Da bi smo mapirali strukturu područja, uparene su 1618 ključne riječi. Uparivanjem smo dobili 6357 parova riječi, od čega se 5902 (92,8%) pojavljuju svega jedanput i stoga nisu ušli u daljnju analizu. Analiza supojavnosti ključnih riječi rađena je s 455 (7,2%) parova riječi koji se pojavljuju 2 puta ili više.

Na grafu 1 prikazana je struktura glavnih tema koje su obrađivane tijekom 19 godina izlaženja NSF-a na temelju ključnih riječi kojima su indeksirani svi analizirani tekstovi. Glavne obrađivane teme su podijeljene u 4 međusobno povezana klastera: *Sigurnost*, *Domovinski rat*, *Medački džep* i *HIS (Hrvatska izvještajna služba)*.

Tablica 15: Centralna čvorišta i broj veza

<i>Parovi</i>		<i>Frekvencija</i>
Intelligence	Security	11
Bosnia and Herzegovina	Croatia	10
Bosnia and Herzegovina	Dayton Agreement	8
Information	Intelligence	8
Medak Pocket	Politic	8
Bosnia and Herzegovina	War	8
Intelligence	Service	8

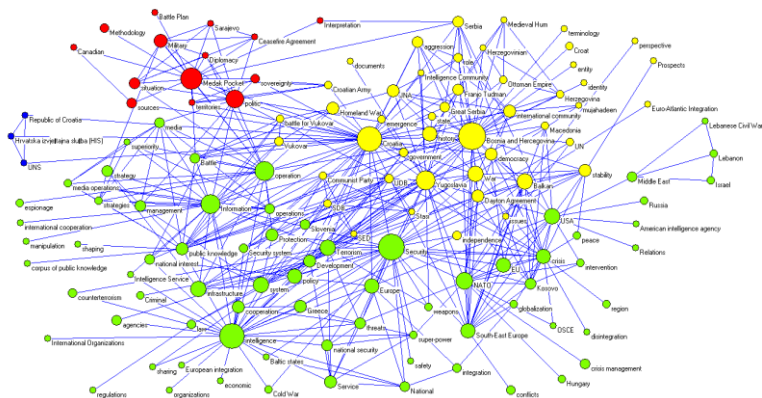
21 Diodato, Virgil. Dictionary of Bibliometrics. Haworth Press, New York: 1994. Str. 54.

<i>Parovi</i>		<i>Frekvencija</i>
Croatia	Yugoslavia	8

Svaki klaster ima centralna čvorišta čiju hijerarhiju i povezanost možemo odrediti pomoću frekvencije riječi, parova riječi, te brojem veza (eng. linkage). Centralna čvorišta i njihov broj veza prikazani su u tablici 15.

Gustoća veza ovih riječi unutar klastera je pokazatelj unutarnje snage klastera. Klasteri su povezani mostovima tj. prenosnicama s dominantnim klasterom ali i međusobno.

Graf 1: Supojavnost ključnih riječi s frekvencijom gustoće veza minimalno 2 (ili više)

Najveći klaster je *Sigurnost* koji ima nekoliko centralnih čvorišta: *izvjesnice*, *sigurnost*, *informacije*, *operacije*.

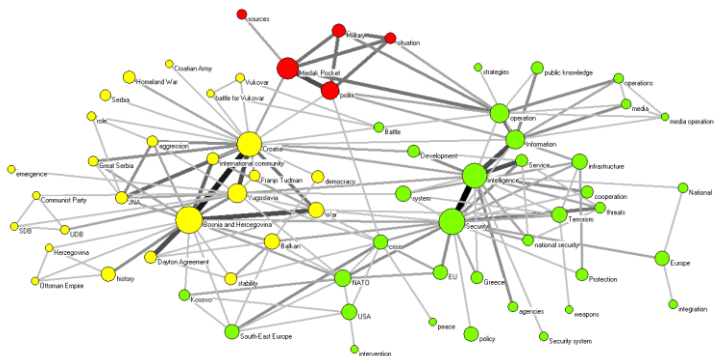
Centralna čvorišta klastera *Domovinski rat* su: *Bosna i Hercegovina*, *Hrvatska*, *Jugoslavija*, *rat*.

Centralna čvorišta klastera *Medački džep* su: *Medački džep, politika, vojska.*

Najmanji klaster *HIS* (Hrvatska izvještajna služba) se sastoji od tri čvora: *HIS, Republika Hrvatska* i *National Security Office (UNS).*

Da bi se naznačila čvorišta s većom gustoćom veza, u grafu 3 prikazana je supojavnost ključnih riječi s frekvencijom gustoće veza 3 ili većom. Radi prikaza čvorišta s većom gustoćom veza, prikaz na grafu 2 ima samo 3 najveća klastera: *Sigurnost, Domovinski rat* i *Medački džep.*

Graf 2: Supojavnost ključnih riječi s frekvencijom 3 ili većom (naznačene učestalije veze)

Premosnice kojima su klasteri povezani s ostalim klasterima su najdominantnije čvorne točke. Klasteri *Sigurnosti* i *Domovinski rati* su povezani su preko čvornih točaka: *Hrvatska-izvjesnice* i *Bosna i Hercegovina-sigurnost.* Klaster *Medački džep* je povezan je s klasterom *Sigurnost* preko čvorišta: *Medački džep-*

operacije, a s klasterom Domovinski rat preko čvorišta: Medački džep-Hrvatska.

Zaključak

Cilj ovog rada je da bibliometrijskom analizom časopisa *National Security and The Future* prikažemo obrađivane teme i njihovu strukturu, autore i institucionalnu pripadnost autora, kao i čitanost časopisa i članaka.

Prvi broj časopisa NSF objavljen je 2000. godine, a zadnji analizirani broj je br.3, vol.19 (2018). U 19 godina izlaza u časopisu je objavljeno 257 članaka, od čega 238 članaka ima autore. Ovih 238 članaka s autorom potpisuju 134 različita autora. Interesantno je da su najveći broj članaka (koji imaju autora) samostalni radovi (88,6%), a manji broj članaka potpisuje 2 ili 3 autora, čija je suradnja uglavnom institucionalna (s izuzetkom u 6 radova), dok internacionalna suradnja nije zabilježena.

S obzirom da su članci dostupni na dvije web stranice, i zapis o broju preuzimanja članaka dostupan je na dvije web stranice (portal HRČAK i web stranica časopisa). Analiza pokazuje da su neki članci višestruko (npr. 75 puta) češće preuzimani s jedne stranice nego s druge. Da bi se dobio što potpuniji pregled zainteresiranosti čitatelja za određenu temu, moraju se uzeti podatci na svim stranicama na kojima su dostupni i materijali tj. članci.

Analiza čitanosti, autora ili članaka pokazuje da čitanost nije obavezno povezana s produktivnošću autora.

Vjerujemo da smo s analizom ključnih riječi i analizom supojavnosti ključnih riječi uspjeli opisati i tematske cjeline i strukturu istraživanih

tema kao i njihovu međusobnu povezanost unutar područja nacionalne sigurnosti.

References

1. Diodato, Virgil (1994). *Dictionary of Bibliometrics*. Haworth Press, New York.
2. *National Security and The Future* (2019). URL: <http://www.nsf-journal.hr/> (1.04.2019.).
3. *National Security and The Future Hrcak. Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa* (2019). URL: <https://hrcak.srce.hr/nsf> (1.04.2019.).
4. Pehar, Franjo (2010). *Komunikacijska uloga hrvatskih časopisa u polju informacijskih znanosti: Bibliometrijska analiza Vjesnika bibliotekara hrvatske i Informatologije. Filozofski fakultet, Zagreb: Doktorska disertacija.*
5. Pečarić, Đilda (2010). *Razvoj informacijskih znanosti u hrvatskoj. Bibliometrijska analiza doktorskih disertacija iz informacijskih znanosti 1978.-2007. Filozofski fakultet, Zagreb: Doktorska disertacija.*
6. Rushmanasab, G.; Hadagali, G. S., Muliman, R. S. (2018). *Journal of Information Science: A Bibliometric Anlysis. Library Philosophy and Practice (e-journal)*. URL: <http://digitalcommon.unl.eu/libphilprac/1974> (5.09.2019).